

ประวัติความเป็นมา

1. ป่าเมืองกาญจน์ในอดีต “จังหวัดกาญจนบุรีเคยอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ป่า ป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติ แต่หลังสงครามมหาเอเชียบูรพา(พ.ศ. 2484 - 2488) สัตว์ป่าถูกล่าจนเกือบหมดสิ้นไป การล่าสัตว์ส่วนมากไม่ได้ล่าอย่างแบบกีฬา แต่เป็นการล่าแบบล้างผลาญ เช่น การนั่งรถจี๊ปส่องไฟสปอร์ตไลท์ฉายกราดแล้วยิงไม่เลือกว่าเป็นสัตว์ชนิดใด เป็นสัตว์ที่มีประโยชน์หรือไม่ แม้แต่ลิง ค่าง บ่าง ชะนี ซึ่งเป็นสัตว์สวยงามประดับป่าก็ถูกยิงจนแทบไม่เหลือติดป่า กระต่ายป่าซึ่งเคยมีตามท้องทุ่งก็ถูกยิงจนแทบสูญสิ้น นกยูงอันเป็นต้นเสียงของเพลงเขมร ไทรโยค ซึ่งสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ทรงพระนิพนธ์ก็ถูกยิงจนแทบไม่มีเหลือ”

2. ความคิดของนายแพทย์ บุญส่ง เลขะกุล พ.ศ. 2492 นายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล ผู้สนใจการเที่ยวป่าและศึกษาชีวิตสัตว์ป่าเป็นงานรองจากอาชีพแพทย์ ได้แสดงปาฐกถาในงานประชุมประจำปีของสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ณ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ ว่า “เมืองไทยมีความจำเป็นที่จะสงวนพันธุ์สัตว์ป่า กฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่าจะบังคับให้นักล่าสัตว์ต้องขออนุญาตเจ้าพนักงาน.....จะป้องกันไม่ให้พรานหรือชาวบ้านยิงหรือจับสัตว์มาขาย.....ไม่ให้มีการล่าสัตว์ที่ไม่ถูกต้องตามแบบกีฬา” ต่อมาใน พ.ศ. 2496 นายแพทย์บุญส่งฯได้ก่อตั้งนิคมไพรสมาคมเพื่อผลักดันให้รัฐบาลออกกฎหมายสงวนพันธุ์สัตว์ป่าและกฎหมายอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2499 นายแพทย์บุญส่งฯได้พบหนังสือวางป่าผืนหนึ่งมีขนิษฐาแดงคิดไปจากวางป่าทั่วไปในร้านขายของเก่าที่ตลาดกาญจนบุรี เจ้าของร้านบอกว่า “ชาวบ้านที่นำมาขายได้มาจากป่าสลักพระ” นายแพทย์บุญส่งฯจึงนั่งเรือที่บ้านลาดหญ้าเดินทางขึ้นไปถามนายพรานคนหนึ่งชื่อ “ตาพอน” ที่ปากลำห้วยสะต่องทางเข้าป่าสลักพระ ตาพอนบอกว่า “สัตว์ในป่าสลักพระถูกยิงแทบไม่เว้นวัน ไม่มีสัตว์ป่าอะไรเหลือแล้ว อย่าเข้าไปเลยเสียเวลาเปล่าๆ เลยไปทางห้วยพ่อละมุนและห้วยแม่ละมุนดีกว่า” นายแพทย์บุญส่งฯได้นั่งเรือต่อไปที่ป่าห้วยพ่อละมุนและห้วยแม่ละมุน นายแพทย์บุญส่งฯบันทึกไว้ว่า “...ท้องเที่ยวหาฝูงวางประหลาดอยู่ 3-4 วัน แต่ก็ไม่พบ คงพบแต่วางป่าธรรมดา อีเก้ง วัวแดง ฝูงกระทิง และโขลงช้างป่า...”

พ.ศ. 2500 นายแพทย์บุญส่งฯพบว่าป่าสลักพระมีสัตว์ป่าแทบทุกชนิดที่มีอยู่ในเมืองไทยและได้เกิดความคิดว่าควรจัดตั้งป่าสลักพระเป็นอุทยานแห่งชาติ ดังปรากฏในหนังสือเรื่อง “เที่ยวป่า” ของท่านตอนหนึ่งว่า “...จากเมืองกาญจน์เราก็มายังตำบลลาดหญ้า ซึ่งมีความสำคัญในประวัติศาสตร์ว่าเคยเป็นสนามรบที่เราเคยชนะพม่า เลยตำบลลาดหญ้ามาได้ไม่นานเราก็เห็นป้ายปิดอยู่ข้างทางว่า “เขตอุทยานแห่งชาติกาญจนบุรี ห้ามล่าสัตว์” คนขับรถก็เบารถให้ผ่อนช้าลงเพราะกำลังจะขึ้นสะพานคอนกรีตซึ่งทอดข้ามลำตะเพิน เราเห็นสถานที่ทำงานของอุทยานแห่งชาติเป็นบ้านหลังใหญ่อยู่ตรงเชิงสะพานตรงปากข้างโน้นของลำตะเพิน...”

3. การผลักดันของชาวกาญจนบุรี พ.ศ. 2500 เป็นปีเฉลิมฉลอง 25 พุทธศตวรรษ ชาวกาญจนบุรีและนิสิตนักศึกษากลุ่มหนึ่งนำโดยนายปฐม ทองรวัย นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ชาวกาญจนบุรี พร้อมกับเพื่อนนิสิตนักศึกษาชาวกาญจนบุรีจากมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 25 คน มีความหวังว่าสัตว์ป่าในจังหวัดกาญจนบุรีจะสูญสิ้นไป จึงได้ร่วมกันจัดตั้งนิคมไพรสมาคมสาขากาญจนบุรี เรียกร้องให้รัฐบาลออกกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และ

4. การสำรวจป่าสักพระ ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ขึ้น โดยมีหลักการและเหตุผลว่า “สัตว์ป่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่าของประเทศ ชนิดหนึ่งที่มีอำนาจประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ วิทยาการ และรักษาความงามตลอดจนคุณค่าตามธรรมชาติไว้ แต่ปรากฏว่าในปัจจุบันนี้สัตว์ป่าที่มีค่าบางชนิดได้ถูกล่าและทำลายจนสูญพันธุ์ไปแล้ว และบางชนิดก็กำลังจะสูญพันธุ์ไป ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่สัตว์ป่าโดยเฉพาะ จึงสมควรตรากฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าขึ้นไว้ เพื่อประโยชน์ของรัฐและประชาชนส่วนรวม ให้สมกับที่ ชาวไทยส่วนใหญ่เป็นพุทธมามก

หลังจากนั้นใน พ.ศ. 2506 กรมป่าไม้ได้ให้นายเกษมสุข เกษสกุล นักวิชาการป่าไม้ตรี กองบำรุงไปทำการสำรวจพื้นที่ป่าสักพระ นายเกษมสุขพร้อมกับพรานและคนงานในพื้นที่ได้เดินสำรวจพื้นที่ ชนิด และปริมาณสัตว์ป่าทั่วทั้งพื้นที่ป่าสักพระ แล้วเสนอกรมป่าไม้เพื่อพิจารณาดำเนินการประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

5. ป่าสักพระ ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสักพระ เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2508 ซึ่งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งแรกของประเทศไทย โดยมีเหตุผลที่ายพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสักพระว่า “ป่าสักพระมีสภาพภูมิประเทศเหมาะสมที่จะกำหนดเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยปลอดภัย เพื่อรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่ายิ่งของประเทศชนิดหนึ่ง ที่อำนาจประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ วิทยาการ และรักษาความงามตลอดจนคุณค่าตามธรรมชาติไว้ ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชน

6. การเพิกถอนพื้นที่บางส่วน หลังจากการจัดตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสักพระ เมื่อ พ.ศ. 2508 แล้ว ได้มีการเพิกถอนพื้นที่บางส่วนรวม 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2515 มีพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนพื้นที่บางส่วนในท้องที่ ตำบลท่ากระดาน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี “เพื่อประโยชน์ในการให้ประทานบัตรทำเหมืองแร่ (ฟลูออไรท์) เหลือเนื้อที่ประมาณ 936.20 ตารางกิโลเมตร หรือ 585,125 ไร่”

ครั้งที่ 2 วันที่ 11 สิงหาคม 2520 มีพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนพื้นที่บางส่วนในท้องที่ ตำบลท่ากระดาน ตำบลหนองเป็ด ตำบลด่านแม่แจลบ ตำบลเขาโจด อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี “เพื่อการประโยชน์ในการก่อสร้างเขื่อนโครงการบ้านเจ้าแฉกร(ปัจจุบันคือ เขื่อนศรีนครินทร์) และใช้เป็นพื้นที่สำหรับอพยพรายกรจากบริเวณน้ำท่วมตามโครงการดังกล่าว” ในปัจจุบันเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสักพระ เหลือเนื้อที่ประมาณ 858.55 ตารางกิโลเมตร หรือ 536,594 ไร่

7. วัตถุประสงค์การจัดตั้ง การจัดตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสักพระ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

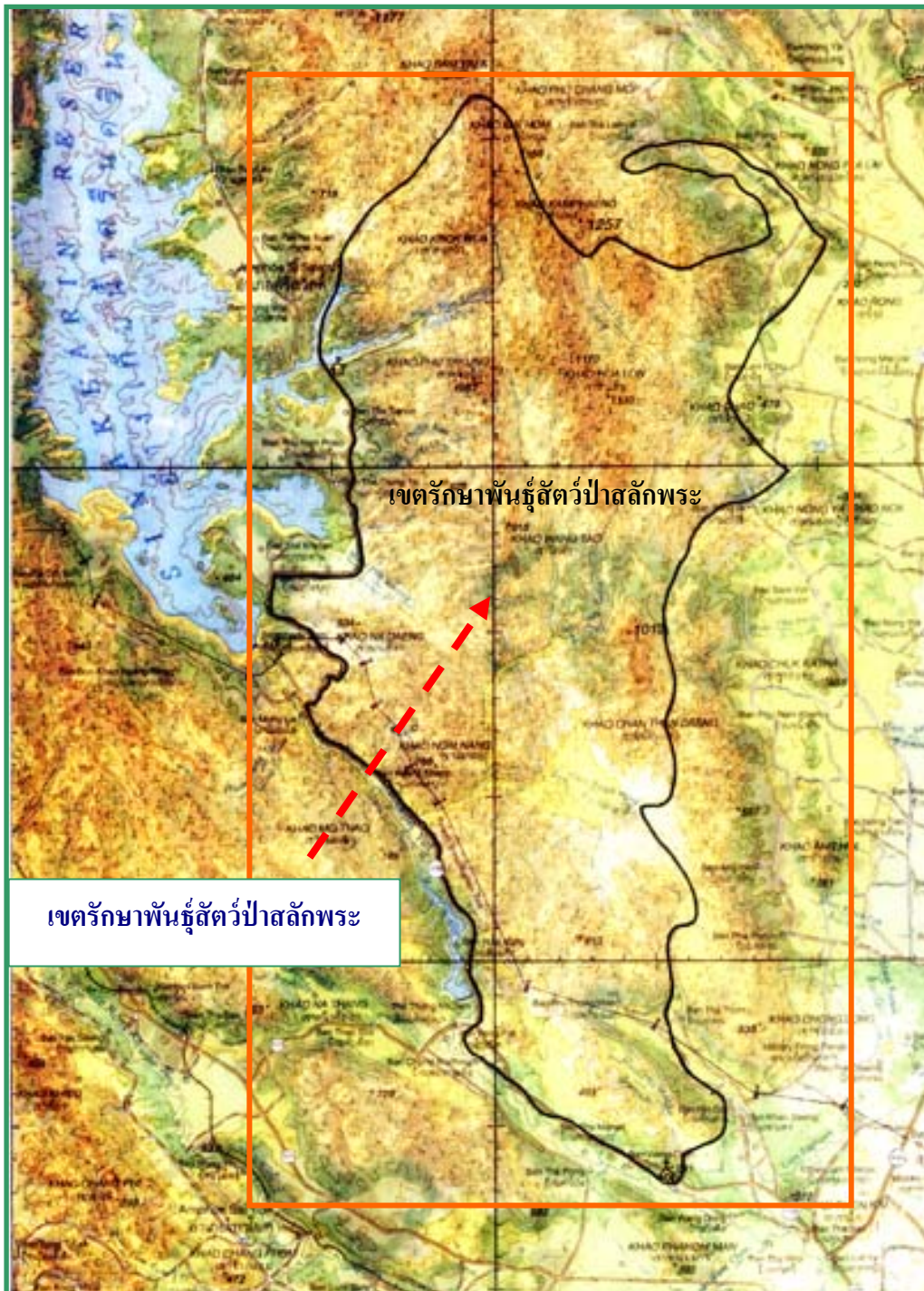
- วัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยปลอดภัย เพื่อรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่า

● วัตถุประสงค์ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ พ.ศ. 2508 เพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยปลอดภัย เพื่อรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่ายิ่งของประเทศชนิดหนึ่ง ที่อำนวยประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ วิทยาการ และรักษาความงามตลอดจนคุณค่าตามธรรมชาติไว้ ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชน

ที่ตั้งและอาณาเขต

1. ที่ตั้ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระมีเนื้อที่ประมาณ 858.55 ตารางกิโลเมตร หรือ 536,594 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่ 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอบ่อพลอย และอำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศา 9 ลิปดา ถึง 14 องศา 40 ลิปดา เหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 9 ลิปดา ถึง 99 องศา 30 ลิปดา ตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับแม่น้ำแควใหญ่ อ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์ อ่างเก็บน้ำเขื่อนท่าทุ่งนา และอุทยานแห่งชาติเอราวัณ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี
ทิศเหนือ	ติดต่อกับอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์ อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 1 : แผนที่แสดง อาณาเขต ที่ตั้ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ

สภาพทั่วไป

1. สภาพภูมิประเทศ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน มีระดับความสูงอยู่ระหว่าง 50 - 1,178 เมตรจากระดับน้ำทะเล ยอดเขาสูงสุด คือ เขาหัวโล้นซึ่งมีความสูง 1,178 เมตรจากระดับน้ำทะเล ตอนกลางพื้นที่ก่อนลงมาทางใต้เป็นที่ราบ เรียกว่า ท่งสลักพระ ร่องลงมาเป็นที่ราบสูง ที่ราบเชิงเขา และที่ราบบริเวณลำห้วยตามลำดับ มีลำห้วยจะต้องเป็นลำห้วยสายหลักไหลผ่านในแนวเหนือใต้ลงสู่แม่น้ำแควใหญ่หรืออ่างเก็บน้ำเขื่อนท่าทุ่งนาที่ตำบลช่องสะเดา อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

2. สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศและอุตุนิยมวิทยา

ลักษณะภูมิอากาศที่ได้ทำการศึกษา ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ เมฆปกคลุม ความเร็วลม ปริมาณการระเหย ปริมาณฝน และข้อมูลอากาศอื่น ๆ ที่ใช้คำนวณปริมาณการรายระเหยของพืช อ้างอิงสภาพภูมิอากาศได้พิจารณาเลือกใช้ข้อมูลภูมิอากาศที่สถานีตรวจอากาศ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นสถานที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระมากที่สุด พอสรุปได้ดังนี้ (กรมอุตุนิยมวิทยา ,2540)

1 . อุณหภูมิ

อุณหภูมิจะต่ำสุดในเดือนธันวาคม และสูงสุดในราวเดือนเมษายน ค่าอุณหภูมิที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

พิสัยของอุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือน	24.7-31.2 องศาเซลเซียส
อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี	28.0 องศาเซลเซียส
อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยรายปี	34.0 องศาเซลเซียส
อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยรายปี	23.1 องศาเซลเซียส

2. ความชื้นสัมพัทธ์

ค่าความชื้นสัมพัทธ์มีค่าสูงสุดในเดือนตุลาคม และต่ำสุดในเดือนมีนาคม ค่าความชื้นสัมพัทธ์ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

พิสัยความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายเดือน	57.0-79.0 %
ความชื้นสัมพัทธ์รายปีเฉลี่ย	68.0 %
ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดรายปีเฉลี่ย	86.0 %
ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดรายปีเฉลี่ย	49.0 %

3. เมฆปกคลุม

ปริมาณเมฆปกคลุมจะมีมากที่สุดในช่วงเดือนสิงหาคม คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.6 และมีค่าต่ำสุดในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.2 ปริมาณเมฆปกคลุมเฉลี่ยรายปีมีค่าเท่ากับ 5.8

4. ความเร็วลม

ค่าความเร็วมมีค่าเฉลี่ยผันแปรตั้งแต่ 1.9 น็อต ในเดือนมกราคมจนถึง 3.2 น็อต ในเดือนกรกฎาคม และสิงหาคม สำหรับค่าความเร็วมสูงสุดรายเดือนมีค่าผันแปรตั้งแต่ 20 น็อต ในเดือนกุมภาพันธ์ จนถึง 40 น็อต ในเดือนกันยายน ค่าความเร็วมที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

พิสัยความเร็วมเฉลี่ยรายเดือน (น็อต)	1.9-3.2
ความเร็วมเฉลี่ยรายปี(น็อต)	2.6
ความเร็วมสูงสุดเฉลี่ยรายปี(น็อต)	40.0

5. ปริมาณการระเหย

ปริมาณการระเหยจะเกิดขึ้นสูงสุดในเดือนเมษายน และมีค่าต่ำสุดในเดือนตุลาคม ค่าปริมาณการระเหยจากภาคที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

ปริมาณการระเหยจากภาครายปีเฉลี่ย(มม.)	1,934.1
ปริมาณการระเหยจากภาคเฉลี่ยรายเดือนมีค่าสูงสุด(มม.)	224.4
ปริมาณการระเหยจากภาคเฉลี่ยรายเดือนมีค่าต่ำสุด(มม.)	124.6

6. ปริมาณการคายระเหยของพืชอ้างอิง

ปริมาณการคายระเหยของพืชอ้างอิง (Potential Evapotranspiration) ซึ่งคำนวณจากข้อมูลภูมิอากาศของสถานีอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ด้วยวิธี Modified Penman ปริมาณการคายระเหยของพืชอ้างอิงซึ่งมีค่าสูงสุด 192.9 มม. ในเดือนเมษายน และมีค่าต่ำสุด 127.4 มม. ในเดือนธันวาคม และเฉลี่ยทั้งปี ประมาณ 1,794.0 มม.

7. ปริมาณน้ำฝน

สภาพฝนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ จากสถิติข้อมูลปริมาณน้ำฝนตามสถานีต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ภายในเขตและบริเวณข้างเคียง พบว่า ปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ย มีปริมาณ 1,071.1 มม. โดยส่วนใหญ่ฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนตุลาคม อย่างไรก็ตามจะมีฝนทิ้งช่วงในเดือนมิถุนายน สำหรับปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยเฉพาะฤดู จะพบว่า ช่วงฤดูฝนมีปริมาณ 849.1 มม. และช่วงฤดูแล้งมีปริมาณ 220.9 มม.

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ได้แก่

1. ทรัพยากรป่าไม้ ป่าไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ มี 3 ชนิด ได้แก่

(1) **ป่าเบญจพรรณ** เป็นชนิดป่าที่มีพื้นที่มากที่สุด เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าชุกชุม โดยเฉพาะบริเวณทุ่งสลักพระ และทุ่งนามอญ ในสังคมพืชของป่าชนิดนี้ไม้เด่น ในชั้นเรือนยอดสุด เช่น ไม้เสลา รกฟ้า ชี้อาย สมอภิกเกศ และมะค่าโมง เป็นต้น ส่วนไม้ชั้นรองมีไม้เด่น เช่น สะแกนา กระโดน นนทรีป่า ตะแบกนา และอินทนิล เป็นต้น สำหรับไม้ชั้นล่างซึ่งมีลักษณะเด่นของป่าเบญจพรรณ ได้แก่ ไม้ไผ่ ซึ่งในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ มีไม้ไผ่กระจายตัวอยู่ทุกพื้นที่มีชนิดพันธุ์ที่สำคัญ เช่น ไผ่รวก ไผ่ป่า ไผ่ไร่ ไผ่คาย ไผ่หางช้าง ไผ่ข้าวหลาม ไผ่นวล และ ไผ่ขาง เป็นต้น

(1.2) ป่าเต็งรัง เป็นชนิดป่า ที่มีพื้นที่เพียงบางส่วน กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ระดับสูงกว่าป่าเบญจพรรณ มีพื้นที่หนาแน่น อยู่ทางเหนือของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ บริเวณลำน้ำแม่ละมุน และลำน้ำแม่ปลาสร้อย ไม้เด่นในสังคมในพืช ชนิดนี้ เช่น ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้เหียง และไม้พลวง เป็นต้น

(1.3) ป่าดิบแล้ง เป็นชนิดป่าที่มีพื้นที่ไม่มากนัก กระจายตัวครอบคลุมพื้นที่บริเวณตามหุบเขาซึ่งมีความชุ่มชื้นทางตอนเหนือของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ในสังคมพืชของป่าชนิดนี้ มีไม้เด่นในชั้นเรือนยอด เช่น ยางแดง คะเคียนหิน เกี่ยมคะนอง กะบาก และมะม่วงป่า เป็นต้น ส่วนไม้ชั้นรองมีไม้เด่น เช่น พลอง ไบ เล็ก พลองใบใหญ่ กัดลิ้น ค้างคาว และกระเบาหลัก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีป่าทุ่งหญ้า บริเวณทุ่งนามอญ ซึ่งเป็นที่ราบสูงบริเวณหุบเขาที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

2. ทรัพยากรสัตว์ป่า

ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระมีความหลากหลาย ของชนิดสัตว์ป่าประมาณ 352 ชนิด ประกอบด้วยสัตว์จำพวกนกมีมากที่สุด ประมาณ 191 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 54.26 รองลงมาเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม จำนวนประมาณ 59 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 14.76 นอกจากนั้นยังมีปลาน้ำจืด สัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก คิดเป็นร้อยละ 13.07, 11.08 และ 4.83 ตามลำดับ สภาพโดยรวมความชุกชุมของสัตว์ป่า อยู่ในระดับ ชุกชุมมาก จำนวนประมาณ 41 ชนิด ชุกชุม 123 ชนิด ไม่ชุกชุม 151 ชนิด และกลุ่มสัตว์หายาก จำนวนประมาณ 35 ชนิด

ตารางที่ 1 : แสดง ความหลากหลายชนิดสัตว์ป่า

กลุ่มสัตว์	วงศ์	สกุล	ชนิด	% ของชนิดทั้งหมด
นก	52	132	191	54.26
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	26	49	59	16.76
สัตว์เลื้อยคลาน	13	33	39	11.08
สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก	4	9	17	4.83
ปลาน้ำจืด	15	34	46	13.07
รวม	110	257	352	100.00

3. ลักษณะทางธรณีวิทยา

ลักษณะทางธรณีวิทยา ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ประกอบด้วย หินตะกอน หินแปร และหินอัคนี ที่กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ

1. หินตะกอนและหินแปร (Sedimentary and Metamorphic Rock) ประกอบด้วย

- ตะกอนยุคควอเทอร์นารี (Quaternary) อยู่ในมหายุคซีโนโซอิก (Cenozoic) หินและตะกอนใหม่ที่พบในยุคนี้ ได้แก่ หินกรวด ทราย ดิน และตะกอนดิน ที่ถูกน้ำพัดพามาทับถมในบริเวณที่ราบลุ่มตะกอนน้ำ

- หินยุคแคมเบรียน – ออโดวิเซียน – ดีโวเนียน (Cambrian-Ordovician-Devonian) ซึ่งเป็นยุคที่ 1-2-4 ของมหายุคพาลีโอโซอิก (Palaeozoic) อยู่ระหว่างยุคพรีแคมเบรียน (Precambrian) และคาร์บอนิเฟอรัส (Carboniferous) เป็นยุคเริ่มแรกของพืชบกและยุคของปลา มีการทับถมของหินและดินประเภทต่าง ๆ หินที่พบในพื้นที่ประกอบด้วยชั้นหินของหินควอร์ตไซต์ หินซิสต์ หินอ่อน และหินปูนที่มีสีเทาจนถึงสีเทาเข้ม

2. หินอัคนี (Igneous Rock) ในยุคไทรแอสสิก (Triassic) ในมหายุคมีโซโซอิก (Mesozoic) ซึ่งอยู่ในระหว่างมหายุคพาลีโอโซอิก (Paleozoic) กับมหายุคซีโนโซอิก (Cenozoic) มีช่วงอายุตั้งแต่ 230-65 ล้านปีมาแล้ว เป็นมหายุคที่มีสัตว์เลื้อยคลานเจริญมาก หินที่ปรากฏในพื้นที่ คือ หินไบโอไทต์แกรนิต (Biotite Granite) และหินไบโอไทต์ฮอร์นเบลนด์แกรนิต (Biotitehornblende Granite) ที่มีลักษณะเนื้อหินกลาง ๆ จนถึงเนื้อละเอียด

4. ลักษณะของชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ได้ถูกจัดแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

1. พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A

มีพื้นที่มากที่สุดประมาณ 364.29 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 227,686 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.44 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ส่วนใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ภูเขาสูงสลับซับซ้อนในแนวเหนือ – ใต้ และบริเวณพื้นที่ตอนกลางของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ

2. พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2

มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 162.01 ตารางกิโลเมตร หรือ 101,257 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.88 ของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ พื้นที่ส่วนใหญ่กระจายตัวครอบคลุมพื้นที่ภูเขาโดยรอบบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A

3. พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3

มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 140.33 ตารางกิโลเมตร หรือ 87,711 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.34 ของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ กระจายตัวครอบคลุมพื้นที่ภูเขาต่อเนื่องจากพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 โดยรอบ

4. พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4

มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 178.95 ตารางกิโลเมตร หรือ 111,849 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.84 ของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ กระจายตัวครอบคลุมพื้นที่บริเวณแนวเขตโดยรอบเป็นส่วนใหญ่

5. พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5

ครอบคลุมพื้นที่เล็กน้อยประมาณ 12.94 ตารางกิโลเมตร หรือ 8,091 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.50 ของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ จะพบบริเวณที่ราบทางตอนใต้

5. สภาพน้ำท่า

ลักษณะพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ มีความยาวในทิศเหนือ-ใต้ มีความลาดเทจากด้านเหนือไปทางทิศใต้ ความสูงพื้นดินด้านเหนือสุดบนเทือกเขาประมาณ 1,200 เมตรระดับทะเลปานกลาง และต่ำสุดด้านทิศใต้ประมาณ 220 เมตรระดับทะเลปานกลาง บริเวณตรงกลางมีสันเขาสูงวางตัวในแนวเหนือ-ใต้ ทำให้แบ่งพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าออกเป็นส่วนที่ระบายน้ำไปลงทางทิศตะวันตกลงสู่แม่น้ำแควใหญ่และอ่างเก็บน้ำ ศรีนครินทร์ทางห้วยสาขาต่าง ๆ และอีกส่วนหนึ่งปริมาณน้ำจะระบายจากพื้นที่ลงไปทางด้านทิศตะวันออกไปลงลำตะเพิน (สาขาหนึ่งของแม่น้ำแควใหญ่) ด้วยลำห้วยสาขาย่อยต่าง ๆ นอกจากนั้นจะมีพื้นที่ส่วนใต้สุดที่ปริมาณน้ำจะระบายลงด้านทิศใต้ของพื้นที่ลงสู่แม่น้ำแควใหญ่ก่อนถึงจุดบรรจบลำตะเพิน

1. ลุ่มน้ำและลำน้ำ

ลุ่มน้ำและลำน้ำสำคัญ พิจารณาเฉพาะในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 858.55 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยลุ่มน้ำย่อยหลายลุ่มน้ำ ได้แก่ ลำห้วยสาขาต่าง ๆ ที่ไหลลงแม่น้ำแควใหญ่ทางด้านทิศตะวันตกและด้านใต้ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า มีพื้นที่รับน้ำ ปะทะ 610.58 ตารางกิโลเมตร และลำตะเพินที่ไหลไปทางทิศใต้ลงสู่แม่น้ำแควใหญ่ มีพื้นที่รองรับ ประมาณ 247.97 ตารางกิโลเมตร

2. ปริมาณน้ำท่า

สภาพน้ำท่าของคลองและแม่น้ำต่าง ๆ ที่มีต้นกำเนิดจากพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ รวบรวมจากสถานีวัดน้ำท่าที่ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่โครงการและข้างเคียง พบว่า มีปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ย เท่ากับ 69.2 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยจะมีปริมาณมากที่สุดในเดือนกันยายนและเดือนตุลาคม ทั้งนี้ไม่รวมพื้นที่ด้านท้ายเขื่อนศรีนครินทร์ เนื่องจากปริมาณน้ำท่าจะอยู่ในอิทธิพลของการจัดการและการปล่อยน้ำจากเขื่อนศรีนครินทร์เพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้า จึงทำให้น้ำท่ามีปริมาณสูงหรือต่ำกว่าในลักษณะธรรมชาติ

3. การระบายน้ำ

สำหรับสภาพการระบายน้ำจากระบบลุ่มน้ำในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ปริมาณน้ำส่วนใหญ่ของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ระบายออกทางด้านตะวันตกของพื้นที่ลงสู่อ่างเก็บน้ำศรีนครินทร์ และแม่น้ำแควใหญ่ โดยระบายออกทางลำห้วยต่าง ๆ ได้แก่ ห้วยแม่ละมุน ห้วยจักร์ และห้วยช่องราน ซึ่งไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำศรีนครินทร์ ห้วยสะด่อง ห้วยสลักพระ ห้วยโองฟ้า และห้วยพุกา ไหลลงสู่แม่น้ำแควใหญ่ ช่วงตั้งแต่อ่างเก็บน้ำศรีนครินทร์จนถึงจุดบรรจบลำตะเพิน ปริมาณส่วนที่เหลือของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ระบายออกทางห้วยกระพริย ห้วยอิฐ ห้วยอิมกริม ห้วยสะแหร่ง และห้วยพุกาม ซึ่งระบายออก

การคมนาคม

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ มาทางทิศตะวันตก 156 กิโลเมตร จากตัวจังหวัดกาญจนบุรี มาตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3199 ประมาณ 27 กิโลเมตร จะพบที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตั้งอยู่บ้านหนองหอย ตำบลวังด้ง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี การเดินทางโดยรถยนต์ จะกระทำได้โดยใช้เส้นทางต่อไปนี้

- การเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปตามถนนเพชรเกษมหรือถนนบรมราชชนนี ผ่านอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง ถึงจังหวัดกาญจนบุรี ระยะทาง 129 กิโลเมตร หรือเดินทางไปตามถนนวงแหวนตะวันตก ผ่านอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม อำเภอพนมทวน อำเภอเมืองกาญจนบุรี ใช้เวลาเดินทางประมาณหนึ่งชั่วโมงสามสิบนาที นอกจากนี้สามารถเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง จากสถานีขนส่งสายใต้-กาญจนบุรี

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 324 เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรีผ่านทางอำเภอพนมทวน

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3086 เป็นเส้นทางจากอำเภอเมืองผ่านอำเภอบ่อพลอย ไปยังอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี